

TRANSGRANICZNY ZWIĄZEK EUROREGION „TATRY“

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI RADY
TRANSGRANICZNEGO ZWIĄZKU
EUROREGION „TATRY“
OD XVI KONGRESU, KTÓRY ODBYŁ
SIĘ W DNIU 24 marca 2010 r. w Kieżmarku**

**XVII Kongres Transgranicznego Związku
Euroregion „Tatry“
Zakopane, 16 marca 2011**

CEZHRANIČNÝ ZVÄZOK EUROREGIÓN „TATRY“

TRANSGRANICZNY ZWIĄZEK EUROREGION „TATRY“

Szanowni Delegaci, Szanowni Goście, Panie i Panowie,

pozwalam sobie przedstawić Państwu Sprawozdanie z działalności Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ za okres od XVI Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“, który odbył się w dniu 24 marca 2010 r. w Kieżmarku. W latach 2009-2010 przewodnictwo w Transgranicznym Związku Euroregion „Tatry“ było po stronie słowackiej, dlatego też chciałbym dziś ocenić naszą działalność podczas całej tej kadencji.

W dniu 26 sierpnia 2010 r. podsumowaliśmy 16 lat bardzo aktywnej działalności Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“. Dziś jesteśmy cenioną instytucją pogranicza słowacko-polskiego, ciesząc się uznaniem zarówno organów samorządowych, jak również ministerstw w Warszawie i Bratysławie.

Ostatnie dwa lata były dla Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ bardzo trudne, ale jednocześnie oceniam je jako nadzwyczaj owocne. Euroregion „Tatry“ realizował wiele wspólnych działań. Współpraca transgraniczna polskiej i słowackiej części Euroregionu jest bardzo dobra i możemy ją stawiać jako przykład współpracy na naszym pograniczu. Zawdzięczamy to ściślej i dobrej współpracy obu biur naszego transgranicznego związku.

Podczas świętowania jubileuszu 15-lecia uświadomiliśmy sobie, że kiedy powoływaliśmy Euroregion „Tatry“ do życia w naszych najśmielszych prognozach nie spodziewaliśmy się, że jego działalność merytoryczna w ramach polsko-słowackiej współpracy transgranicznej przyniesie tak znaczące rezultaty w postaci realizacji dużych projektów infrastrukturalnych, a zwłaszcza mikroprojektów pod hasłem „ludzie dla ludzi”. Nie przewidywaliśmy również, że Związek Euroregion „Tatry” i stowarzyszenie Zdrużenie Region „Tatry” w ramach bilateralnej współpracy utworzą wspólną strukturę Transgraniczny Związek Euroregion „Tatry”. Nie marzyliśmy o tym, że w Nowym Targu powstanie Ośrodek Współpracy Polsko-Słowackiej, a w Kieżmarku Dom Spotkań Słowacko-Polskich. Niewyobrażalne było wówczas także to, że Polska i Słowacja w 2004 roku staną się członkami Unii Europejskiej, a od 20 grudnia 2007 r. będziemy już w strefie Schengen.

Możemy więc śmiało powiedzieć, że Transgraniczny Związek Euroregion „Tatry” jest w roku 2011 dojrzałą strukturą w sensie organizacyjnym, politycznym, prawnym i socjologicznym.

Szczegółowe omawianie dorobku i osiągnięć Euroregionu „Tatry“ zajęłoby dużo czasu. Dlatego zamierzam skupić się na najważniejszych dokonaniach ostatnich dwóch lat, ze szczególnym uwzględnieniem 2010 roku.

Szanowni Delegaci, Szanowni Goście,

w dniu 2 marca 2011 r. w Łapszach Niżnych odbył się XVII Kongres Związku Euroregion „Tatry“, natomiast 8 marca 2011 r. w Ružomberku obradował XVII Kongres Zdrużenia Region „Tatry“. Podczas tych Kongresów przedstawione zostały szczegółowe sprawozdania z działalności. Pozwólcie mi Państwo pokrótce o nich powiedzieć.

Działalność Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“

W latach 2009-2010 przewodnictwo w Transgranicznym Związku Euroregion „Tatry“ zgodnie z zasadą rotacji było po stronie słowackiej. Rada Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ w latach 2009-2010 pracowała w następującym składzie:

Igor Šajtlava - przewodniczący Rady
Wendelin Haber - wiceprzewodniczący Rady

Członkowie:

Strona słowacka

Jozef Biroš
Peter Burian
Ivan Budiak
Eugen Dedinský
Gustáv Dobák
Ján Pavlík

Strona polska

Paweł Dziuban
Jan Golba
Antoni Karlak
Grzegorz Niezgoda
Andrzej Skupień
Bogusław Waksmundzki

W kadencji 2009-2010 odbyło się 7 posiedzeń Rady, z tego 3 odbyły się w 2010 roku: 30 czerwca 2010 w Nowym Targu, 9 grudnia 2010 w Kieżmarku oraz 15 marca 2011 roku w Zakopanem, w dniu poprzedzającym Kongres.

Pierwsze posiedzenie Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ odbyło się w Nowym Targu w dniu 30 czerwca 2010 r. Jego głównym tematem było przygotowanie Nadzwyczajnego Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ z okazji 15 rocznicy jego powstania. Ten nadzwyczajny kongres obradował w dniu 22 lipca 2010 r. w Nowym Targu. Obchody rocznicowe były kontynuowane po stronie słowackiej w dniach 23-24 lipca 2010 r. Zrealizowano je w ramach mikroprojektów przygotowanych przez Zdużenie Region „Tatry“ i Związek Euroregion „Tatry“.

Drugie posiedzenie Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ miało miejsce 9 grudnia 2010 r. w Kieżmarku. Oba biura Euroregionu przedstawiły informację o realizacji działań zaplanowanych w projekcie pt. *Spotkanie siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego*, jak również o działaniach podejmowanych w ramach dwóch komplementarnych mikroprojektów. Uczestnicy posiedzenia uzyskali też informację o pracy Komitetu Monitorującego i Podkomitetu Monitorującego Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 oraz o ogłoszeniu drugiego zaproszenia do składania wniosków o dofinansowanie mikroprojektów. Rada skonstatowała, że projekty strategiczne Euroregionu „Tatry“: *Historyczno-kulturowo-przyrodniczy Szlak wokół Tatr, Od Euroregionu „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej* oraz *Centrum informacji turystycznej, gospodarczej i kulturalnej pogranicza polsko-słowackiego* uzyskały w ramach oceny tzw. dużych projektów zbyt małą liczbę punktów. Rada podjęła Uchwałę nr 12/XVI/2010, w której przyjęła *Protest w sprawie wyników oceny technicznej strategicznych projektów Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“*.

Na ostatnim, trzecim posiedzeniu, które odbyło się w Zakopanem w dniu 15 marca 2011 r. Rada przyjęła dokumenty na dzisiejszy Kongres.

Realizacja uchwał XVI Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“

W dniu 24 marca 2010 r. w Kieżmarku obradował XVI Kongres Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“. Kongres ten przyjął dwie uchwały:

- **Uchwała nr 1 w sprawie zatwierdzenia Sprawozdań Rady i Komisji rewizyjnej Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” oraz udzielenia absolutorium Radzie**
- **Uchwała nr 2 w sprawie projektów strategicznych Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry”**

XVI Kongres udzielił poparcia trzem strategicznym projektom Euroregionu „Tatry“, złożonym w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013. Były to następujące projekty:

1. *Historyczno-kulturowo-przyrodniczy Szlak wokół Tatr*
2. *Od Euroregionu „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej*
3. *Centrum informacji turystycznej, gospodarczej i kulturalnej Euroregionu „Tatry“*

Pomimo nadzwyczajnych wysiłków ze strony Euroregionu „Tatry“ zatwierdzony został tylko jeden projekt – *Od Euroregionu „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej*. Rada Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ w Uchwale nr 12/XVI/2010 z 9 grudnia 2010 roku przyjęła *Protest w sprawie wyników oceny technicznej strategicznych projektów Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“*. Także kongresy narodowe Związku Euroregion „Tatry“ oraz Zdużenia Region „Tatry“, obradujące w marcu br. przyjęły protest, który przedkładamy delegatom dzisiejszego Kongresu.

Działalność biur Zdużenia Region „Tatry“ w Kieżmarku oraz Związku Euroregion „Tatry“ w Nowym Targu

Ogromne znaczenie dla rozwoju słowacko-polskiej współpracy transgranicznej miała realizacja dużych projektów oraz mikroprojektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013. Po stronie polskiej biuro Związku Euroregion „Tatry“ zarządza realizacją mikroprojektów współfinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa. Korzyści z tego dofinansowania odnosiły samorządy, instytucje oraz niedochodowe organizacje. Po stronie słowackiej biuro Zdużenia Region „Tatry“ prowadziło słowacko-polskie działania v ramach programu realizacji działań euroregionalnych (SPERA) z finansowym wsparciem Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej.

Związek Euroregion „Tatry“ i Zdużenie Region „Tatry“ wspólnie z Muzeum w Kieżmarku i Powiatowym Centrum Kultury w Nowym Targu zrealizowali w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 projekt pt. *Spotkanie siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego „Od Ladislava Mednyánszkeho do Jana Kantego Pawluškiewicza“*. Zakończył się on 28 lutego 2011 r. Ten transgraniczny projekt mający na celu ochronę i upowszechnianie niepowtarzalnego dziedzictwa kulturowego pogranicza polsko-słowackiego w Euroregionie „Tatry“ był ważnym przedsięwzięciem, bogatym w wydarzenia artystyczne, popularyzatorskie, wydawnicze i inwestycyjne, o których obszernie informowaliśmy na naszych narodowych kongresach. Zainteresowanie działaniami projektu i jego materialne rezultaty najlepiej świadczą o tym, że wielki dorobek kulturowy pogranicza polsko-słowackiego warto wciąż i na nowo prezentować oraz upowszechniać.

W ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 Zdużenie Region „Tatry“ zrealizowało mikroprojekt pt. *15 lat transgranicznej współpracy słowacko-polskiej Euroregionu „Tatry“*. Jego działania przebiegały od lutego do września 2010 roku, a ich celem było promowanie transgranicznej współpracy słowacko-polskiej w Euroregionie „Tatry“. W ramach projektu utworzono portal internetowy, wydano nowy materiał promocyjny o Euroregionie „Tatry – folder z mapką, w dniu 23 lipca 2010 roku odbył się uroczysty koncert na dziedzińcu zamku w Kieżmarku z udziałem słowackich i polskich artystów, natomiast 24 lipca 2010 roku Zdużenie Region „Tatry“ zorganizowało wyjazd studyjny do spiskich miast w Euroregionie „Tatry“. We wrześniu 2010 roku w Kieżmarku zorganizowano wystawę prezentującą dorobek piętnastoletniej działalności Euroregionu „Tatry“. Jednocześnie działania Zdużenia Region

„Tatry“ były prezentowane w trzech szkołach średnich w Dolnym Kubinie, Liptowskim Mikulaszu i Popradzie.

Komplementarny mikroprojekt pt. *15 lat polsko-słowackiej współpracy Euroregionu „Tatry“* zrealizował po stronie polskiej Związek Euroregion „Tatry“. Przygotowano dokumentalny film pt. *Łączą nas Tatry* w polskiej i słowackiej wersji językowej w reżyserii Jana Makowskiego, na podstawie scenariusza Anny Majorczyk. Wydano zaktualizowaną i poszerzoną mapę Euroregionu „Tatry“. Opublikowano rocznik *Pogranicze Polsko-Słowackie*. W dniu 22.07.2010 r. w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu odbyła się międzynarodowa konferencja pt. *15 lat Euroregionu „Tatry“ – od stowarzyszenia do europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej*. W dniu 23.07.2010 r. uczestnicy konferencji wzięli udział w wizycie studyjnej – wycieczce do najciekawszych miejsc po polskiej i słowackiej stronie Euroregionu „Tatry“ na trasie Nowy Targ - Chochołów - Zamek Orawski - Dolny Kubin - Kieżmark. Ponadto w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu oraz na nowotarskim rynku zaprezentowano wystawę przedstawiającą 15-letni dorobek Euroregionu „Tatry“.

Ważnym wydarzeniem obchodów jubileuszu 15-lecia Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ był Nadzwyczajny Kongres Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“, który obradował dnia 22.07.2010 r. w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowym Targu. W Kongresie uczestniczyli delegaci strony polskiej i słowackiej oraz wielu znakomitych gości z Polski i ze Słowacji. Nadzwyczajny Kongres nadał tytuł Honorowego Członka Euroregionu „Tatry“ za długoletnie i efektywne wspieranie rozwoju polsko-słowackiej współpracy transgranicznej i przyznał Statuetki Miastu Kieżmark i Miastu Nowy Targ oraz następującym osobom: Czesławowi Borowiczowi, Antoniemu Nowakowi i Bogdanowi Wrzochalskiemu, Peterowi Burianowi, Júliusowi Lojkowi i Oldze Marhulíkowej. Podczas Kongresu wręczono również okolicznościowe medale z okazji 15-lecia Euroregionu „Tatry“.

Z centralnego budżetu Republiki Słowackiej uzyskano wsparcie finansowe dla dwóch projektów dotyczących realizacji działań euroregionalnych (SPERA). Udzieliło go Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej. W ramach projektu pt. *Euroregion bez granic 2010* odbyły się trzy imprezy społeczno-kulturalne w miastach Liptowski Mikulasz, Dolny Kubin i Poprad, w których uczestniczyły słowackie i polskie zespoły artystyczne. Kolejnym działaniem w ramach projektu było wydanie broszury pt. *Zabytki kultury i atrakcje turystyczne w miejscowościach członkowskich Zdrúženia Region „Tatry“*. W ramach projektu *Zielony Euroregion „Tatry“* poprawiono estetykę 12 członkowskich miast i wiosek poprzez uporządkowanie zieleni, zasadzenie roślin ozdobnych i zainstalowanie elementów małej architektury w miejscowościach Bajerovce, Brutovce, Dravce, Hraničné, Jamník, Jasenová, Kieżmark, Liesek, Malatiná, Olšavica, Uloža, Važec. Opublikowano również folder promocyjny o tych miejscowościach. W dniu 18 listopada 2010 roku w w Spiskiej Nowej Wsi odbyło się IX Słowacko-Polskie Forum Gospodarcze pod patronatem ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej na Słowacji.

Najważniejszym obszarem działania biura Związku Euroregion „Tatry“ w Nowym Targu, wymagającym zatrudnienia dodatkowego personelu a także doświadczenia i ustawicznego kształcenia było wdrażanie projektu parasolowego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej PL-SK 2007-2013. Realizacja tego zadania na pewno nobilitowała Euroregion „Tatry“, dała niespotykane dotąd wsparcie naszym członkom w rozwoju bilateralnej, transgranicznej współpracy polsko-słowackiej. Niestety, przyniosła również wielkie problemy organizacyjne, a szczególnie niebezpiecznie zagroziła płynności finansowej Związku. Musimy jasno powiedzieć – realizacja mikroprojektów w ramach PWT PL-SK 2007-2013 napotyka na poważne trudności wynikające z faktu, iż w Programie tym od beneficjenta do Instytucji Zarządzającej, czyli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego funkcjonuje zbyt wiele ogniw

pośrednich. Wpływa to na wydłużenie czasu refundacji wydatków dla beneficjentów, ale również środków, które Euroregion „Tatry” otrzymuje na zarządzanie tym Programem. Rada Związku Euroregion „Tatry“ dwukrotnie zajmowała się tym tematem na swoich posiedzeniach. Dyrektor biura Antoni Nowak na forach Partnera Wiodącego projektu parasolowego, Wspólnego Sekretariatu Technicznego, Kontrolera krajowego i Instytucji Zarządzającej wielokrotnie w imieniu Związku postulował uproszczenie procedur związanych z rozliczaniem projektów. Niestety, jak do tej pory bezskutecznie. Megaprojekt parasolowy na kwotę 17 438 831,21 euro nie jest dobrym rozwiązaniem. Stoimy na stanowisku, że lepszym i skuteczniejszym rozwiązaniem w II transzy funduszu mikroprojektów byłoby funkcjonowanie pięciu odrębnych projektów parasolowych zarządzanych osobno przez Euroregiony: Karpacki, Tatry, Beskidy oraz Samorządowe Kraje: Preszowski i Żyliński. Rezultaty i produkty realizacji mikroprojektów w Euroregionie „Tatry“ prezentuje zorganizowana dziś wystawa.

Szanowni Państwo,

stoimy dziś przed historycznym wydarzeniem przekształcenia Euroregionu „Tatry” w Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT). Czy tak się stanie zależy tylko od woli delegatów Kongresów narodowych: polskiego i słowackiego. Celem EUWT jest ułatwienie i upowszechnienie współpracy transgranicznej i umocnienie spójności ekonomicznej, prawnej i społecznej naszej organizacji. Stwarza to duże szanse dla zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych po jednej i po drugiej stronie Tatr. Przekształcenie Euroregionu „Tatry” w EUWT zwiększy naszą podmiotowość w sensie formalno-prawnym, instytucjonalnym i finansowym. Szkoda tylko, że od momentu podjęcia w dniu 12.03.2009 r. przez XV Kongres Związku Euroregion „Tatry“ *Deklaracji dotyczącej utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej* upłynęło tak wiele czasu. Z utworzeniem EUWT łączą się problemy natury mentalnej. Trzeba rozstrzygnąć, gdzie będzie siedziba naszego ugrupowania: po polskiej czy po słowackiej stronie. Wyrażam przekonanie, że dyskusja na dzisiejszym Kongresie i podjęta w tej sprawie uchwała będzie następnym krokiem w dążeniu do powołania pierwszego na pograniczu polsko-słowackim Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej „Tatry”.

Podczas dzisiejszego XVII Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” poddajemy ocenie pracę Rady Związku w okresie ostatnich dwóch lat. Przewodnictwo na kolejną dwuletnią kadencję przechodzi na stronę polską. Składam wyrazy podziękowania wszystkim, którzy brali udział w pracach naszego Transgranicznego Związku. Gorące podziękowanie za ogromny wkład w rozwój całego Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry“ kieruję pod adresem długoletniego Przewodniczącego i jednego z założycieli Euroregionu „Tatry“ pana Wendelina Habera, który kończy pełnienie funkcji przewodniczącego. Dziękuję również członkom Rady, komisji roboczych i komisji rewizyjnej. Szczególne podziękowania kieruję do pracowników biur Euroregionu „Tatry“ w Kieżmarku i Nowym Targu. Dziękuję też instytucjom państwowym i samorządowym, ambasadorom Rzeczypospolitej Polskiej na Słowacji i Republici Słowackiej w Polsce, konsulom obu krajów, Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej oraz ministerstwow.